

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Басқармасының
2020 жылғы «9» шілде № 5 хаттамасына
№ 8 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ Басқармасының
2020 жылғы «9» шілде № 5 хаттамасы
шешімімен
«Бекітілді»

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының Экспорттаушының жұмыстарды орындауға/қызметтерді
көрсетуге байланысты залалдарын сақтандыру қағидасы**

**Нұр-Сұлтан қаласы, 2020 жыл
ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ**

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы « акционерлік қоғамыныңЭкспорттаушының жұмыстарды орындауға/қызметтерді көрсетуге байланысты залалдарын сақтандыру қағидасы
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ҰЖТ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	«Ішкі портал» желілік дискісіне ІНҚ -ны орналастырған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық почта арқылы жіберу

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Анықтамалар мен терминдер	4
3-тарау. Сақтандыру объектісі	5
4-тарау. Сақтандыру жағдайлары	5
5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу	6
6-тарау. Кепілдіктер	8
7-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	9
8-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	9
9-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі	10
10-тарау. Сақтандыру сыйақысы	10
11-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	11
12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	13
13-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі сақтанушының іс-әрекеті	13
14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі	14
15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	15
16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	16
17-тарау. Суброгация	17
18-тарау. Қосымша талаптар	17
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі	17

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының жұмыстарды орындауға/қызметтер көрсетуге байланысты экспорттаушының залалдарын сақтандыру қағидасы (бұдан әрі - Қағида) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «KazakhExport «экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Жарғысы мен ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Осы Қағиданың талаптарымен «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы « акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Сақтандырушы) оларға қатысты қолдау Сақтандырушының Жарғысына сәйкес мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылатын жобалар бойынша жұмыстарды орындауға/қызметтер көрсетуге байланысты экспорттаушының залалдарын сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - сақтандыру шарты) жасасады.

2-тарау. Анықтамалар мен терминдер

3. Осы Қағиданың мақсаты Экспорттаушының жұмыстарды орындауға/қызметтер көрсетуге байланысты залалдарын сақтандырудың үлгі шарттарын айқындау болып табылады.

4. Осы Қағидаларда келесі ұғымдар пайдаланылады:

1) **Шартсыз франшиза** – Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома; Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен, немесе абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

2) **Банкроттық** - шетелдік контрагенттің заңды күшіне енген сот шешімімен танылған оны таратуға негіз болып табылатын дәрменсіздігі;

3) **Мемлекеттік орган** - мемлекет келесі функцияларды жүзеге асыруға Конституциямен, заңдармен, өзге де нормативтік құқықтық актілермен уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме:

- жалпыға бірдей міндетті мінез-құлық қағидасын белгілейтін актілер шығару;
- әлеуметтік маңызы бар қоғамдық қатынастарды реттеу және басқару;
- мемлекет белгілеген жалпыға міндетті мінез-құлық ережелерінің сақталуын бақылау;

4) **Шетелдік контрагент** - Экспорттаушымен сатып алушы, Тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлға;

5) **Келісімшарт** - Экспорттаушы мен Шетелдік контрагент арасындағы осындай жұмыстарды/қызметтерді көрсету шеңберінде қазақстандық жұмыстарды, қызметтерді және тауарларды экспорттауға арналған жазбаша келісім;

6) **Күту кезеңі**- Сақтандыру жағдайы басталды деп есептелетін, Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтанушыдан хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

7) **Шетелдік контрагенттің елі** - Шетелдік контрагент тіркелген мемлекет. Шетелдік контрагент елі Келісімшарт бойынша жұмыстарды орындау/қызметтер көрсету елінен ерекшеленуі мүмкін;

8) **Сақтанушы** - Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан Экспорттаушы; Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған және пайда алушы болып табылады;

9) **Сақтандыру төлемі** - Сақтандыру жағдайы басталған кезде Шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде Сақтандырушы Пайда алушыға төлейтін қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

10) **Сақтандыру мүддесі** - бұл Сақтанушының тәуекелдерді алдын алу және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуде мүлдітік мүдделері;

11) **Сақтандыру сыйақысы** - Сақтанушы Сақтандырушыға оның Сақтандыру шартында белгіленген талаптар мен мөлшерде Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы.

12) **Сақтандыру сомасы** - Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

13) **Сақтандыру жағдайы** - сақтандыру шарты басталған кезде Сақтандыру төлемінің жүзеге асырылуын қарастыратын оқиға;

14) **Сақтандыру тәуекелі** - басталған жағдайда Сақтандыру шарты жасалатын Сақтанушы үшін Залалға әкеп соғатын болжанатын оқиға (Сақтандыру жағдайы);

15) **Залал** - Сақтанушының жұмыстарды орындау/қызметтер көрсету кезінде туындайтын шығыны. Залал анықтамасына Шетелдік контрагенттің Сақтанушының алдында жіберіп алған пайданы; тұрақсыздық айыбын, айыппұлды, өсімпұлды; орындалған жұмыстар/көрсетілген қызметтер сомасын төлеу болып табылмайтын ақшалай төлем сипатындағы комиссиялар мен өзге де ұқсас төлемдерді; моральдық залалды; өтініш жасауға байланысты сот шығындарын, оның ішінде келісімшарт бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алу үшін сот органдарына; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан болған шығындарды өтеу (төлеу) бойынша туындаған берешегі кірмейді;

16) **Экспорттаушы** - көрсетілетін қызметтер/жұмыстар экспортын жүзеге асыратын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

17) **Төрелік** - «Астана» халықаралық қаржы орталығының (АХҚО) халықаралық төрелік орталығы немесе Тараптармен келісілген кез келген басқа Төрелік орталық;

18) **Орындалған жұмыстарды/ көрсетілген қызметтерді қабылдаудан негізсіз және негізсіз жалтару/бас тарту**- Шетелдік контрагенттің орындалған жұмыстарды/көрсетілген қызметтерді қабылдаудан жалтаруы/ бас тартуы, егер осы жұмыстар/көрсетілген қызметтер келісімшарттың талаптарына сәйкес тиісті түрде және уақтылы көрсетілген/орындалған жағдайда, ол төреліктің заңды күшіне енген тиісті шешімімен расталады.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгеше қарастырылмаса, Қағидалар мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен оларды пайдалануға қарамастан, осы тарауда айқындалған мағынада түсініледі.

3-тарау. Сақтандыру объектісі

5. Сақтандыру объектісі Қағидалардың 4-тарауында көрсетілген оқиғалардың болуы нәтижесінде жұмыстарды орындау/қызметтерді көрсету кезінде залалдардың пайда болу тәуекеліне байланысты Сақтанушының мүлдітік мүдделері болып табылады.

4-тарау. Сақтандыру жағдайлары

6. Осы Қағидаларға сәйкес жасалған сақтандыру шарты бойынша Экспорттаушыға сақтандыру қорғанысы келісімшарт бойынша Шетелдік контрагенттің орындалған жұмыстарды/көрсетілген қызметтерді, оның ішінде Қағидалардың 7 және 8-тармақтарында санамаланған бір немесе бірнеше жағдайлардың басталуы нәтижесінде болған және Сақтанушыға залал келтірген бөлігіндегі міндеттемелерді орындамауына байланысты залал тәуекелінен беріледі.

7. Саяси сипаттағы сақтандыру жағдайлары:

1) Шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының орындалған жұмыстардың/

көрсетілген қызметтердің нәтижелерін беруге және қабылдауға кедергі келтіретін немесе экспроприациялау, тәркілеу, жұмыстарға немесе көрсетілетін қызметтерге меншік құқықтарын шектеу жөніндегі іс-әрекеті, Экспорттаушының меншік құқығында тиесілі орындалған жұмыстың немесе көрсетілетін қызметтің нәтижесі;

2) қазақстандық жұмыстарды, қызметтерді жеткізу тағайындалған елдің мемлекеттік органының орындалған жұмыстардың/көрсетілген қызметтердің нәтижелерін беруді және қабылдауды шектейтін немесе тыйым салатын күтпеген әрекеті;

3) Сақтандырылған келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін соғыс, азаматтық толқу, жаппай сипаттағы тәртіпсіздік;

4) Шетел контрагенті елінің мемлекеттік органының еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды жүзеге асыруды шектейтін немесе тыйым салатын және нәтижесінде орындалған жұмыстарды/ көрсетілген қызметтерді қабылдауды шектейтін күтпеген әрекеті.

8. Коммерциялық сипаттағы сақтандыру жағдайлары:

1) Шетелдік контрагенттің Экспорттаушы орындаған жұмыстарды/ көрсеткен қызметтерді тапсыруға дайындығы туралы ресми хабарлама жіберілген күннен бастап сақтандыру шартында көзделген мерзімде орындалған жұмыстарды/көрсетілген қызметтерді қабылдаудан негізсіз және негізсіз жалтаруы/бас тартуы;

2) Шетелдік контрагенттің Келісімшартқа сәйкес қаржылық міндеттемелерін орындамауы;

3) Шетелдік контрагенттің банкроттығы.

9. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның басталу нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі шығындар мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде оқиға сөзсіз және объективті болуы тиіс деген қауіптің болмауы, бұл туралы оның тараптары немесе кем дегенде Сақтанушының алдын ала білуі немесе алдын ала хабардар болуы;

4) оқиғаның пайда болуы Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтыс(алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

10. Егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, Сақтандыру қорғанысы төмендегілер нәтижесінде туындаған залалдары өтелмейді:

1) радиацияның және / немесе радиоактивті зақымданудың, ядролық қаруды пайдаланудың, ядролық жарылыс әсерінің уытты заттарын қолданудың немесе ағуының тікелей немесе жанама әсерінен;

2) сақтандыру шарты жасалғанға дейін туындаған оқиғалардың басталуынан;

3) Сақтанушының Сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

4) Сақтанушының заң актілерінде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар, сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы сыбайлас жемқорлық әрекеттер деп танылған іс-әрекеттері;

5) Сақтандыру шарты бойынша да, келісімшарт бойынша да Сақтанушы тарапынан қабылдаған талаптарды, міндеттемелер мен кепілдіктерді, оның ішінде төреліктің заңды күшіне енген тиісті шешімімен расталған өзі орындайтын жұмыстарға, көрсетілетін

қызметтерге қойылатын техникалық талаптарды бұзушылықтар(жұмыстардың/көрсетілетін қызметтердің келісімшарт талаптарына сәйкес келмеуі);

6) Сақтандыру төлемі ешбір жағдайда да қоршаған ортаның ластануын болғызбау, қоршаған ортаның ластануына қарсы күрес немесе қалпына келтіру жөніндегі қандай да бір шығыстарды қамтымайтынын назарға ала отырып, Сақтанушы Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттердің, оның ішінде қоршаған ортаны немесе денсаулықты қорғауға, халықтың құқықтарын қорғауға қатысты нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтамаған жағдайда;

7) Сақтанушы келіскен және ол бойынша жауапты болатын Шет мемлекеттің мемлекеттік органының іс-әрекеті;

8) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталған күнге дейін немесе сақтандыру шартын ұзартудың немесе жаңартудың келесі мерзіміне Сақтандырушыға Шетелдік контрагент елінен ақша қаражатын аударуға және айырбастауға шектеулердің болуы;

9) шет мемлекеттің мемлекеттік органының сақтандыру шартын жасасу күніне немесе оны ұзартудың кейінгі мерзімі немесе оны қайта жаңарту күніне орын алған әрекеті;

10) Сақтанушының сақтандырушыға көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы, сондай-ақ Сақтанушының Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін Сақтандырушыдан сақтандыру нысаны туралы, оның ішінде Шетелдік контрагент, Сақтандыру тәуекелі, Сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы кез келген елеулі фактілерді, жағдайларды және/немесе талаптарды жасыруы;

11) Сақтандыру жағдайынан болған Залалдарды азайту бойынша шараларды Сақтанушының қасақана қолданбауы

12) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

13) Сақтанушының Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығын беруге қажетті құжаттарды беруден бас тартуы;

14) Сақтанушының мемлекеттік органнан, кепілгерден, үшінші тұлғалардан немесе кез келген басқа мекемеден келтірілген залалды толық мөлшерде өтеуін алуы;

15) Сақтанушының осы Қағиданың 6-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді сақтамауы;

16) Экспорттаушының шетелдік контрагентпен үлестес болуы;

17) осы Қағиданың 3-тарауында көрсетілген оқиғаларға байланысты емес және Сақтандыру шартында көрсетілмеген оқиғалардың басталуы;

18) Сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын немесе сақтандыру шартында қарастырылмаған залалдарды өтеу туралы кез келген талаптар;

19) келесілерге байланысты туындаған кез келген залал немесе шығыстар:

а. кез келген ядролық отыннан немесе кез келген ядролық қалдықтардан ластанудан немесе радиоактивтіліктен немесе ядролық отынды жағу нәтижесінде болған иондаушы сәулелер;

б. кез келген ядролық қондырғының, реактордың немесе оларды ядролық құрастырманың, сондай-ақ ядролық компоненттің радиоактивті, уытты, жарылыс қаупі бар немесе басқа да қауіпті немесе ластаушы қасиеттері;

с. атомдық немесе ядролық реакция және/немесе синтез, сондай-ақ басқа да ұқсас реакциялар, радиоактивті күш немесе заттар пайдаланылып жасалған кез келген әскери қару;

д. радиоактивті, уытты, жарылғыш қаупі бар немесе кез келген радиоактивті заттың қауіпті немесе ластаушы қасиеттер. Бұл тармақша ядролық отынды қоспағанда, егер мұндай изотоптар коммерциялық, ауыл шаруашылығы, медициналық, ғылыми немесе басқа да осындай бейбіт мақсаттарда дайындалса, тасымалданса, сақталса немесе пайдаланылса, радиоактивті изотоптарға қолданылмайды;

е. кез келген химиялық, биологиялық, биохимиялық немесе электромагниттік

қарудың әсері;

f. жұқпалы аурулардың эпидемиясынан/пандемиясынан туындаған төтенше жағдайды немесе карантинді енгізумен;

20) келесі бес елдің кез келгенінің арасындағы әскери іс-қимыл нәтижесінде келтірілген кез келген залал (дұшпандық өршуіне дейін немесе одан кейін басталған): Қытай Халық Республикасы, Француз Республикасы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Ресей Федерациясы, Америка Құрама Штаттары.

11. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге де ерекшеліктер және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

6-тарау. Кепілдіктер

12. Сақтанушы келесілерге кепілдік береді және келіседі:

1) Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру жағдайына әкелуі мүмкін сақтандыру шартын жасау күніндегі қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейтіндігіне, Сақтанушы ұсынған барлық ақпарат деректі және дұрыс болып табылады және ешқандай маңызды ақпарат жасырылмаған;

2) Экспорттаушы мен Шетелдік контрагент арасындағы барлық шарттар Экспорттаушы/Шетелдік контрагент елінің Келісімшартты орындау кезінде сақталатын заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырылды;

3) ол барлық жауапкершілікпен сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кезінде әрекет етеді және егер ол сақтандыру шартын жасаспаса, және болдырмау, шығынды азайту үшін, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей, барлық мүмкін шараларды қабылдайтын болады:

- Сақтандырушымен келісім бойынша Сақтандыру төлемін жүзеге асырғанға дейін және/немесе одан кейін барлық мүмкін арналар, оның ішінде қолжетімді болуы мүмкін дипломатиялық, заңдық, әкімшілік, бейресми арналар бойынша мүмкін болатын барлық шараларды қабылдайтын болады;

- валютаны айырбастау және ақша аудару бойынша шаралар қабылдайды;

- Сақтандырушының келісімінсіз кез келген шығынға немесе ықтимал шығынға қатысты қандай да бір ымыралық шарттар жасасуға жол бермеу;

- жазбалар мен құжаттарға, сондай-ақ куәларға қол жеткізуді қоса алғанда, Сақтандыру оқиғасын тергеуде барынша жәрдемдесуді қамтамасыз ету;

4) ол және / немесе Шетелдік контрагент талап етілетін лицензияларды немесе рұқсаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдайды немесе қабылдайды және егер жоғарыда көрсетілген лицензияларды немесе рұқсаттарды алу міндетті болып табылса, сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде кез келген жаңа лицензиялық немесе рұқсат беру талаптарын сақтау үшін осындай лицензияларды немесе рұқсаттарды алу, ұзарту, жаңарту немесе түзету үшін барлық шараларды уақтылы қабылдайтын және барлық құжаттарды ұсынатын болады;

5) ол Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес әрекет етеді және әрекет етуді жалғастырады;

6) ол сақтандырушыны алдын ала хабардар етпей және оның келісімінсіз келісімшартта, сондай-ақ Сақтандыру шартында елеулі өзгерістерге әкелуі мүмкін қандай да бір іс-әрекеттерді қабылдамайды;

7) Орындалған жұмыстардың/көрсетілген қызметтердің бағасын/сапасын айқындау кезінде дау туындаған жағдайда Сақтандырушымен келісім бойынша осындай орындалған жұмыстарды/көрсетілген қызметтерді бағалау жөнінде қажетті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшыны айқындау. Бұл шығыстар осындай сараптамаға бастамашылық жасаған тараптың шығыстарына жатады.

13. Сақтанушы құпиялылықты сақтауға кепілдік береді, яғни ол қандай да бір

уақытта қандай да бір үшінші Тарапқа, оның ішінде Шетелдік контрагентті қоса алғанда, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз Сақтандыру шартының болу фактісін ашпайтынына кепілдік береді.

14. Сақтандыру шартында қосымша кепілдіктер мен ерекше талаптар қарастырылуы мүмкін.

7-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

15. Сақтандыру шартын жасасуға Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша сақтанушының өтініші және оған қоса берілетін құжаттар негіз болып табылады.

16. Сақтандыру шартында келесілер болуы тиіс:

1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
2) Сақтанушының Тегі, Аты, Әкесінің аты және тұрғылықты жері (егер ол жеке тұлға болса) немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер ол заңды тұлға болса);

3) сақтандыру объектісін көрсету;
4) сақтандыру жағдайын көрсету;
5) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асырудың тәртібі мен мерзімдері;

6) сақтандыру сыйақысының мөлшері, оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері;
7) сақтандыру шартын жасау күні және қолданылу мерзімі;
8) сақтандыру өтемінің аумағы;
9) сақтандыру шартының нөмірі, сериясы;
10) сақтандыру шартының талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;
11) Сақтанушының шарт жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жағдайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті;

12) Сақтанушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімдері;

13) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және сақтанушының экономика секторын көрсету;

14) сақтандыру сомасы, сақтандыру төлемі және сақтандыру сыйақысы валютасының түрі;

15) Сақтандыру мүддесінің болуы;

16) Шартсыз франшиза туралы шарт.

17. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сауалдарына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.

18. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша осы сақтандыру Қағидасының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша сақтандыру Қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

8-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

19. Сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады, ал оны бөліп төлеу кезінде - егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, онда алғашқы сақтандыру жарнасын төлеу

керек.

20. Сақтандыру шарты өз қолданысын осы Қағиданың 16 - бөліміне сәйкес тоқтатады

21. Егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

22. Сақтандыру шартын қолдану орны (сақтандыру аймағы) тек Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

9-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

23. Сақтандыру сомасы Қағиданың 7 және 8-тармақтарында көрсетілген сақтандыру жағдайларының басталуы нәтижесінде Сақтанушы келтірілуі мүмкін залал сомасы шегінде Тараптардың келісімімен айқындалады.

10-тарау. Сақтандыру сыйақысы

24. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиіс сақтандыру сыйақысының мөлшері Сақтандырушы айқындайтын сақтандыру тарифіне сәйкес есептеледі.

25. Сақтандыру сыйақысының мөлшері сақтандыру сомасы өзгерген жағдайда сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру шартына қосымша келісім жасасу жолымен түзетілуі мүмкін.

26. Сақтандыру сыйақысын Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде төлемеген жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуын сақтандыру сыйақысын (кезекті сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімін өткізіп алған күннен кейінгі күннен бастап бір жақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы сақтандыру қорғанысының қолданысын тоқтата тұру кезеңінде болған Сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтандырушы Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Сақтанушыдан ақшалай міндеттемелерді уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлеуді талап етуге құқылы.

27. Егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқта тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйақысы (мерзімі өткен сақтандыру жарнасы және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасы, егер мұндай төлем мерзімі басталса) төлемі түспесе Сақтандырушы Сақтандыру шартының қолданылуын бір жақты тәртіпте тоқтатады. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыны және Пайда алушыны Қағиданың 18-тарауына сәйкес Сақтандыру шартының тоқтатылғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

28. Сақтандыру қорғауының қолданысын тоқтату Сақтанушыны Сақтандыру шарты бұзылған күнге дейінгі сақтандыру қорғауының қолданылу кезеңі үшін Сақтандыру сыйақысын толық төлеуден босатпайды.

29. Сақтандырушы мерзімі өтіп кеткен Сақтандыру сыйақысын (мерзімі өтіп кеткен сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасын, егер мұндай төлем мерзімі туындаса) төлегеннен кейін Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру қорғанысының қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылуы ұзартылмайды және сақтандыру қорғанысының қолданысы тоқтатыла тұрған кезең үшін төленген Сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасы) қайтарылмайды.

30. Сақтандыру жағдайы Сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін басталған кезде, егер Сақтанушы Сақтандыру сыйақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзған болса, Сақтанушы Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

31. Кезекті сақтандыру жарнасын уақтылы төлемеген жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыдан Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуді талап етуге құқылы.

11-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

32. Сақтанушының құқығы бар:

- 1) сақтандырушыдан сақтандыру талаптарын, сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 3) Залал мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы қызметтерін пайдалануға;
- 4) Залал мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған сақтандыру төлемі мөлшерінің есептерімен танысуға;
- 5) Сақтандыру шартын осы Қағиданың 16-тарауына сәйкес мерзімінен бұрын тоқтату;
- 6) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 7) сақтандыру шартында қарастырылған жағдайларда сақтандыру төлемін алуға;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған өзге де іс-әрекеттер жасауға құқығы бар.

33. Сақтанушы міндетті:

- 1) әрбір жұмыс орындалған немесе әрбір қызмет көрсетілген сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтанушының жұмыстарды орындау/қызметтер көрсету жөніндегі келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін орындағанын растайтын құжаттардың көшірмелерін (көрсетілген қызметтерді/орындалған жұмыстарды тапсыру-қабылдау актісі және т. б.) ұсынуға міндетті;
- 2) Сақтандырушымен Сақтандыру шартында қарастырылған келісімшарттың елеулі талаптарының өзгеруін келісу;
- 3) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында қарастырылған мерзімде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар ету;
- 4) сақтандыру тәуекелінің жағдайы, сақтандыру шарты жасалғанға дейін де, сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде де сақтандыру жағдайының туындауына елеулі әсер етуі мүмкін оған белгілі жағдайлар мен талаптар туралы сақтандырушыға хабардар етуге;
- 5) Шарт жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жағдайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса;
- 6) осы Қағиданың 6-тарауында және Сақтандыру шартында аталған барлық шарттарды мүлтіксіз кепілдендіру және орындау;
- 7) Келісімшарт бойынша жұмыстарды орындау / қызметтер көрсету басталғанға дейін өзінде және (немесе) шетелдік контрагентте барлық талап етілетін лицензиялар мен рұқсаттардың болуын қамтамасыз ету;
- 8) сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан болуы мүмкін залал сомасына франшиза мөлшерінде қатысуға және сақтандыру объектісі құнының сақтандыру арқылы қорғаумен жабылмайтын бөлігін сақтандырмауға немесе беруге;
- 9) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті барлық мәліметтерді беруге;
- 10) сақтандыру жағдайынан болған залалдарды азайтуға шаралар қабылдау;
- 11) Сақтандыру оқиғасының басталуын болдырмау және сақтандыру оқиғасы

басталу кезінде Залал мөлшерін азайту бойынша, сондай-ақ залалдардың өтелуін алу бойынша барлық шараларды Сақтандырушының нұсқауларына сәйкес жүргізу;

12) Сақтандыру келісімшартымен қорғалмаған жағдайда әрдайым әрекет ету;

13) Шетелдік контрагент келісімшарт бойынша тиесілі төлемді мерзімінде төлемеген және Сақтанушыда келісімшарт бойынша одан әрі міндеттемелер болған жағдайда Сақтандырушымен жазбаша келіскенге дейін өз міндеттемелерін орындауды тоқтата тұруға міндетті. Олай болмаған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісінен кейін орындалған міндеттемелері бойынша сақтандыру төлемінен босатылады;

10) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және белгіленген мерзімде сақтандыру сыйақыларын (сақтандыру жарналарын) төлеуге;

11) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарлағаннан кейін 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде келісімшарт бойынша төлемді алғаны туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға;

12) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін Сақтандырушының келісімінсіз шетелдік контрагентпен қандай да бір келісімдер жасауды жүзеге асырмауға;

13) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап ету құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз ету (суброгация);

14) Сақтандырушының жазбаша алдын ала келісімінсіз Сақтандыру шартының болу фактісін Шетелдік контрагентке және өзге үшінші тұлғаларға ашпауға;

15) осы Қағиданың 7-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген оқиға орын алған кезде Шетелдік контрагентке оны одан әрі сақтанушыға аудару үшін арнайы банк шотына келісімшарт бойынша жеке тиесілі төлемді орналастыруға нұсқау беруге міндетті.

34. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушыдан Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті мәліметтерді ұсынуды талап ету;

2) шет мемлекеттің тиісті мемлекеттік органдарынан сақтандыру жағдайының басталу фактісін және залал мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) орындалған жұмыстардың/көрсетілген қызметтердің құнын анықтау және (немесе) сақтандыру жағдайы басталған кезде залал мөлшерін анықтау үшін тәуелсіз сарапшының немесе бағалаушының қызметтерін өз есебінен пайдалану;

4) Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін Залалды азайту және берешекті өндіріп алу жөніндегі іс-шараларға қатысу;

5) осы Қағиданың 5-тарауында қарастырылған негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту;

6) көрінеу жалған ақпарат берген немесе алынған төлем туралы хабарламаған жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе төленген соманы талап етуге;

7) Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған өзге де іс-әрекеттер жасауға құқығы бар.

35. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтанушыны Сақтандыру қағидаларымен таныстыруға және оның талап етуі бойынша осы Қағиданың көшірмесін ұсынуға (жіберуге) ;

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

4) Сақтанушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда, оның телнұсқасын беруге құқылы, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді;

5) залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында сақтанушы шеккен

шығыстар сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін қажет немесе, жүргізілген болса және сақтандырушымен келісілген болса, тиісті шаралар сәтсіз болса да, ол шығыстар сақтанушыға өтеу қажет;

6) Сақтанушыны Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттары туралы күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде хабардар етуге міндетті.

36. Сақтандыру шартында тараптардың Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары мен міндеттері қарастырылуы мүмкін.

12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

37. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жағдайлар мен жағдайлардың өзгергені туралы, егер бұл өзгерістер Сақтанушының қандай да бір іс-әрекеттерінің нәтижесінде пайда болса және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, онда өзіне белгілі болған сәттен бастап дереу, бірақ 5 (бес) күнтізбелік күннен кешіктірмей жазбаша хабарлауы қажет.

38. Сақтандырушы Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын жағдайлар туралы хабардар етілген жағдайда, сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.

39. Егер Сақтанушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе Сақтандыру сыйақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға Сақтандыру сыйақысын қайтару тәртібі Сақтандыру шартында белгіленеді.

40. Сақтанушы осы Қағиданың 37-тармағында көрсетілген талаптарды сақтамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және оны бұздан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе Сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес сақтандыру төлемінің мөлшерін азайтуға құқылы.

41. Егер сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға әкеп соғатын жағдайлар жойылса, Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

42. Бұдан басқа, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы Сақтандырушыны тәуекелді арттыруы мүмкін барлық өзге жағдайлар туралы, атап айтқанда, мынадай жағдайлар туралы ресми хатпен хабардар етуге міндетті:

- Шетелдік контрагенттің қаржылық жағдайындағы қолайсыз өзгерістерге, төлемдер сипатындағы және Шетелдік контрагенттің басқару органдарындағы төлемдер сипатындағы және елеулі өзгерістерге қатысты ақпарат;

- төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудың едәуір нашарлауы;

- Шетелдік контрагенттің төлем қабілеттілігінің нашарлауы себебі бойынша Шетелдік контрагенттің мекенжайына басқа жеткізушілердің жұмыстарды орындауын/қызметтер көрсетуін тоқтата тұру туралы;

- төлемдердің кешіктірілуіне және (немесе) осы мәселе бойынша қолданылатын іс-әрекеттерге сондай-ақ Сақтанушы мен Шетелдік контрагент арасында туындайтын кез келген талап-арыздар мен даулармен байланысты Шетелдік контрагентке қатысты талап-арыздарды қозғау.

13-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі сақтанушының іс-әрекеті

43. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ келтірген залалдарды дәлелдеу

Сақтанушыға жүктеледі.

44. Егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары Сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін және (немесе) Сақтандыру жағдайының басталу тәуекелін ұлғайтатын оқиға басталған кезде, сондай-ақ Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

1) ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін барлық шараларды қабылдауға;

2) Сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын құжаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдау;

3) ол сақтандыру жағдайы туралы білген сәттен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күннен кешіктірілмейтін мерзімде осы оқиға туралы Сақтандырушыны жіберу күнін анықтауға мүмкіндік беретін тәсілмен хабардар етуге, оған оқиғаның жағдайлары, Залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен одан әрі іс-қимылдарды келісуге;

4) сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді беруге міндетті. Осы Қағиданың 8-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген коммерциялық сипаттағы Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының сақтандыру төлемі туралы шешімі орындалған жұмыстарды/көрсетілген қызметтерді қабылдаудан негізсіз және негізсіз жалтаруды/бас тартуды растайтын/жоққа шығаратын Төреліктің заңды күшіне енген тиісті шешімімен ғана қабылданады;

5) сақтандырушыға залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеу жүргізуге, залалды азайту жөніндегі іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге.

45. Сақтандырушы немесе оның өкілі Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламасын күтпестен, сақтандыру жағдайын тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушының оған осыған кедергі жасауға құқығы жоқ.

46. Сақтанушы Сақтандыру жағдайы бойынша одан әрі барлық ақпаратты хабарлауға және Сақтандырушыға қажетті көмек көрсетуге тиіс.

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі

47. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін Сақтанушының Сақтандыру төлемі туралы өтініші және Сақтандыру жағдайы туралы акті негізінде жүргізеді.

48. Сақтандыру жағдайы туралы актіні сақтандырушы немесе уәкілеттік берген тұлғасы жасайды. Егер сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде сақтандыру жағдайының нәтижесінде Сақтанушыға залал келтіру болмағаны анықталса немесе егер уақтылы хабарламаудан Сақтанушыда туындаған Залалдың себебін және (немесе) осы залалдың мөлшерін анықтау мүмкін болмаса, сақтандыру жағдайы туралы Акт жасалмайды. Бұл жағдайда сақтандырушы құжатты ерікті нысанда жасайды, онда сақтандыру жағдайы туралы актінің жасалмау себептері көрсетіледі.

49. Нәтижесінде залал келтірілген Сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі Сақтанушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға беретін мынадай құжаттармен:

1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

2) сақтандыру шарты;

3) өтініш берушінің жеке куәлігі (егер өтініш беруші жеке тұлға болып табылса);

4) сақтандыру оқиғасының басталу фактісін растайтын мемлекеттік органдардың құжаттары мен нормативтік құқықтық актілері, егер оларды қандай да бір жолмен алуға болатын болса, немесе сақтандыру оқиғасының басталу фактісін растайтын кез келген ресми және бейресми көздерден (бұқаралық ақпарат құралдары мен интернетті қоса алғанда) алынған кез келген басқа ақпарат немесе куәліктер;

- 5) сақтанушы жүргізген залал мөлшерін есептеу;
 - 6) Шетелдік контрагенттің орындалған жұмыстар/көрсетілген қызметтер актісіне қол қоюдан жазбаша түрде жалтаруы/бас тартуы, оған күні, келісімшарт тараптарының атауы, қабылдау және (немесе) көрсетілген қызметтер/орындалған жұмыстар актісіне қол қою процесінде анықталған орындалған жұмыстардың/көрсетілген қызметтердің анықталған сәйкессіздігі (болған жағдайда) кіреді;
 - 7) осы Қағиданың 8-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген коммерциялық сипаттағы Сақтандыру жағдайы басталған кездегі Төреліктің шешімі;
 - 8) Сақтанушы мен Шетелдік контрагент арасындағы барлық іскерлік хат алмасу, оның ішінде электрондық пошта арқылы хат алмасу;
 - 9) келтірілген залал мөлшерін растайтын өзге де құжаттар мен мәліметтер.
50. Қажет болған жағдайда Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі келісім-шарттың талаптарына байланысты сақтандыру шартында толықтырылуы мүмкін.
51. Сақтандырушы сақтанушыдан сақтандыру жағдайы мен залалдардың мөлшерін растайтын құжаттардың көшірмелерімен салыстыру үшін құжаттардың түпнұсқаларын ұсынуды талап етуге құқылы.

15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

52. Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ Қағиданың 14-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы Сақтандыру шартында белгіленген мерзім ішінде келесі іс-әрекеттерді жүзеге асырады:
- 1) Сақтандыру жағдайының немесе Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін белгілейді;
 - 2) Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді;
 - 3) оқиғаның пайда болу фактісі мен себептерін анықтайды;
 - 4) Сақтандыру жағдайы деп танылған кезде Сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, және Сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.
53. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Сақтанушының сақтандыру төлемі туралы жазбаша өтініші, Сақтанушы ұсынған құжаттар мен Сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.
54. Сақтандыру төлемі Шартсыз франшиза шегеріле отырып, сақтандыру жағдайы нәтижесінде Сақтанушы шеккен залал мөлшерінде жүзеге асырылады.
- Сақтандыру төлемінің мөлшері былайша есептеледі:
Сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемі = Шығын-Шартсыз франшиза.
55. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.
56. Сақтандырушы мен сақтанушы арасында берешекті өндіріп алу және залалдарды өтеу жөніндегі шығыстарды бөлу тәртібі жеке келісіммен айқындалады.
57. Сақтандырушы Сақтанушының ықтимал шығындарды азайту үшін қасақана ақылға қонымды және оған қол жетімді шаралар қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.
58. Егер Тараптардың келісімінде өзгеше көзделмесе, Сақтандыру төлемі біржолғы төлеммен жүзеге асырылады.
59. Залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында Сақтанушыға келтірілген шығыстар қажет болса немесе тиісті шаралар сәтсіз болып, бірақ сақтандырушымен алдын ала келісіліп, құжатпен расталған болса сақтандырушы ол шығыстарды өтеуі тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс.
60. Сақтандырушы Сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті

құжаттарды алғаннан кейін күту кезеңі өткеннен кейін 30 (отыз) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдайды. Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемін жасаудан бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша нысанда негіздейді.

61. Сақтандыру төлемі Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдағаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

62. Күту кезеңі сақтандыру шартында көрсетіледі және 120 (жүз жиырма) күнтізбелік күннен аспауы қажет.

63. Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға немесе ол уәкілеттік берген тұлғаға қатысты қылмыстық іс қозғаса және ол бойынша жағдайлар сақтандыру жағдайының басталуына байланысты болса, Сақтанушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбеген кезде анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында қылмыстық іс тоқтатылғанға дейін, сақтанушыға ақтау үкімі шығарылғанға дейін, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасына сәйкес Сақтанушының іс-әрекеттерінде құқыққа қайшы еместігін көрсететін басқа да жағдайлар басталғанға дейін, егер көрсетілген іс-әрекеттер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан жағдайларына байланысты болса Сақтандырушы Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыра алады. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру апелляциялық сатыдағы соттардың қайта қарауы, төмен тұрған сатылардағы сот актілерін жоғары тұрған сатыдағы соттардың қайта қарауы кезінде де болады.

64. Сақтандырушы сақтандыру жағдайын немесе залал мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығына дәлелді күмән болған жағдайда, осындай құжаттардың түпнұсқалылығы расталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдауды кейінге қалдыруға құқығы бар.

65. Сақтанушыға Сақтандыру төлемі сақтандыру сомасы шегінде, оның ішінде сақтандыру сомасы толық төленгенге дейін бір немесе бірнеше рет жүзеге асырылуы мүмкін, бұл ретте сақтандыру қорғанысы сақтандыру шартында белгіленген мерзім шегінде қолданылады.

16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

66. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады. Сақтандыру төлемін толық мөлшерде жүзеге асырған кезде Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

67. Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Тараптардың Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар.

68. Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі әрекет етуін тоқтатқанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығы жойылған кезде және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзгеше жағдайлар бойынша тоқтатылғанда.
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында қарастырылған жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезде;
- 4) егер сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатыла тұрғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде сақтанушыдан, төлем мерзімі басталған, бірақ мерзімі өткен сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасын) төлемі түспесе;
- 5) заңнамада қарастырылған өзге жағдайларда.

Сақтандыру шарты Қағиданың 68-тармағында қарастырылған жағдайлар туындаған сәттен бастап Сақтандыру шартын тоқтатуға негіз ретінде тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, бірақ 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші Тарапты жазбаша хабардар етуі тиіс. Бұл

ретте Сақтандырушының Сақтандыру сыйақысының сақтандыру қолданылған уақытқа барабар бір бөлігіне құқығы бар.

69. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйақысын немесе Сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

70. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға тиесілі төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

71. Сақтанушы Сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді дереу беруге және оған Сақтандырушының өзіне ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

72. Залал үшін жауапты тұлға немесе үшінші тарап Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша жүзеге асырған өтемақы Сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы алынған өтемдер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға беруге міндетті.

73. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе осы құқықты жүзеге асыру Сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігін жүзеге асырудан босатылады және төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша талаптар

74. Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаға сәйкес жасалатын Сақтандыру шартына қосымша талаптар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.б.) енгізілуі мүмкін.

75. Тараптардың уәкілетті өкілдері жазбаша ресімдеген және қол қойған жағдайда, Сақтандыру шартына жасалатын барлық өзгерістер мен толықтырулардың заңды күші болады.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

76. Осы Қағиданың негізінде жасалған сақтандыру шарттарынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

77. Сақтандыру шартының тараптары дауды келіссөздер жолымен шешпеген кезде өтініш бергенге дейін туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, сот органдары екінші тарапқа жазбаша шағым жіберуге міндетті.

78. Талап оны алған күннен бастап екі апта мерзімде қаралуы тиіс.

79. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған немесе Қағиданың 78-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін шағымға жауап алынбаған жағдайда, тарап Сақтандырушының орналасқан жері бойынша сотқа жүгінуге құқылы.